

Konsultativni izveštaj

Deveta revizija tarifa električne energije

RTE9 (2015-2016)

Obračun maksimalno dozvoljenih prihoda (MAR) KOSTT-a (3. relevantna godina)

IZJAVA

RUE je pripremio ovaj Konsultativni izveštaj radi informisanja zainteresovanih strana. Izveštaj ne predstavlja odluku RUE i ne treba se smatrati takvim.

09. mart 2015.

Sadržaj

1	Pregled regulisanja cene	3
2	Uvod	4
3	Struktura ovog dokumenta	4
4	Energetski bilans	4
4.1	Dozvoljeni gubici u prenosu	6
4.2	Dozvoljeni gubici u distribuciji	6
5	Maksimalno dozvoljeni prihodi Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT)	6
5.1	Dozvoljeni troškovi poslovanja i održavanja (OPMct)	7
5.2	Dozvoljena amortizacija (DEPct).....	8
5.3	Dozvoljeni povrat na kapital (RTNct).....	9
5.4	Dozvoljeni troškovi pomoćnih usluga (ASVct)	9
5.5	Dozvoljeni troškovi gubitaka (LSSct).....	10
5.6	Dozvoljeni prihodi za mehanizam kompenzacije između OPS-a (ITCRt)	12
5.7	KREVt.....	12
6	Kratak pregled MAR-a KOSTT-a	12

Kratak pregled

Regulatorni ured za energiju (RUE) trenutno sprovodi procese redovnih usklađivanja i godišnjeg ažuriranja maksimalno dozvoljenih prihoda (MAR) regulisanih kompanija u sektoru električne energije u okviru Devete revizije tarifa električne energije (RTE9). Kao deo ovog procesa, RUE će ažurirati MAR Javnog snabdevača električnom energijom (JSEE) i korigovati MAR Regulisanog proizvođača (KEK), Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT), Operatora distributivnog sistema (ODS) na osnovu vrednosti određenih u periodičnoj reviziji sprovedenoj u okviru RTE7. Ovaj Konsultativni izveštaj predstavlja procenu RUE o svim potrebnim usklađivanjima maksimalno dozvoljenih prihoda (MAR) KOSTT-a. Uz ovaj izveštaj, RUE će objaviti i svoju procenu o MAR-u Regulisanog proizvođača, ODS-a i JSEE-a.

Komentari zainteresovanih strana

RUE čvrsto veruje da se javna konsultacija nalazi u središtu efektivnih regulatornih politika. Ovim putem, RUE pruža regulisanim kompanijama i potrošačima mogućnost da razmotre podatke i stavove predstavljene u ovom Konsultativnom izveštaju, sa kojima oni mogu da se ne slažu, te da ih prokomentarišu ispravljajući eventualne greške, iznoseći protivargumente ili pružajući nove podatke koje RUE možda još uvek nije razmotrio. Stranke koje žele da izraze svoje mišljenje o stavovima RUE se pozivaju da dostave svoje pismene komentare na ero.pricing-tariffs@ero-ks.org najkasnije do **23. marta 2015**. Takođe, komentari se mogu dostaviti i poštom na:

Regulatorni ured za energiju
Odeljenje za tarife i cene
Ul. Dervish Rozhaja br. 12
Priština, 10000, Kosovo

Relevantni dokumenti

Početna procena RUE o obrascima za izveštavanje KOSTT-a, dostavljenim u okviru procesa periodične revizije	http://ero-ks.org/Price%20and%20Tariffs/2012/english/Vleresimi_fillestar_per_KOSTT_anglisht.pdf
Privremena procena RUE o MAR-u KOSTT-a u okviru procesa periodične revizije – detaljna procena	http://ero-ks.org/Tarifat/2012/Provisional_Evaluation_KOSTT_eng.pdf
Konačna procena RUE o MAR-u KOSTT-a u okviru procesa periodične revizije – detaljna procena	http://ero-ks.org/Tarifat/2013/Proceset%20e%20Shqyrtimit/eng/Evaluation_KOSTT_22_March_2013.pdf
Pravilo o određivanju cena Operatora prenosnog sistema i tržišta –(Pravilo o cenama OPS/OT)	http://ero-ks.org/Rregullat/Rregullat_2011/English/TSO-MO_Pricing_Rule.pdf
Prijava KOSTT-a dostavljena u okviru procesa trećeg redovnog usklađivanja (RTE9)	

1 Pregled regulisanja cene

Regulatorni ured za energiju (RUE) je nezavisna institucija koja utvrđuje regulisanje cene za regulisane kompanije koje posluju na regulisanom tržištu električne energije na Kosovu. U idealnim uslovima, RUE bi odredio samo cene za one segmente sektora električne energije koji predstavljaju prirodne monopole (prenosna i distributivna mreža). Međutim, pošto konkurencija u proizvodnji i snabdevanju još uvek nije razvijena na tom nivou koji bi proizveo konkurentne cene, RUE reguliše i ove segmente, utvrđujući tarife koje obezbeđuju zaštitu potrošača u pogledu cena određenih u odsustvu konkurencije.

Regulisanje cena je sredstvo koje koristi RUE sa ciljem da se utvrdi novčani iznos (Maksimalno dozvoljeni prihodi – MAR), koji regulisana preduzeća mogu da prikupe kroz tarife za pružanje regulisanih usluga. MAR se određuje prilikom periodičnih revizija detaljnom analizom troškova i investicija koje kompanije planiraju da sprovedu u toku regulatornog perioda. Nivo MAR-a se određuje tako da se kompanijama omogući da pokriju opravdane troškove poslovanja i održavanja postrojenja i da imaju razuman povrat na kapital, ukoliko realizuju prvobitno odobrene investicije. Takođe, RUE utvrđuje i ciljeve za efikasnost, čija svrha je da povećaju operativnu efikasnost kompanija i pruže podsticaje, odnosno sankcije ukoliko kompanije ne uspeju da ostvare te ciljeve.

RUE je poslednju periodičnu reviziju sproveo u periodu 2012/2013(RTE7) i utvrdio MAR Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT) za petogodišnji period do 2017. godine. Uvidevši potrebu za programima intenzivnih kapitalnih investicija koje su neophodne za poboljšanje sigurnosti snabdevanja i održavanje zastarele prenosne infrastrukture, RUE je odobrio planove KOSTT-a da investira više od 120 miliona € u toku petogodišnjeg perioda.

Tabela 1 MAR KOSTT-a u kratkim crtama

Operator sistema, prenosa i tržišta (KOSTT)	
Predviđene investicije (2013-2017)	Više od 120 miliona € u petogodišnjem periodu
Ključni projekti	Dalekovod 400 kV između Kosova i Albanije, unapređenje SCADA/EMS & Telecom; tri podstanice 110/10(20) kV u Gnjilanu, Palaju i Prištini; novi dalekovod 110 kV od SS Peć 3 do 110/35 kV SS Peć 1.
Podsticanje efikasnosti	Godišnji faktor efikasnosti od 4%, primenjen na sve troškove poslovanja i održavanja Regulisanog proizvođača u periodu od pet godina; Sankcije odnosno nagrade u zavisnosti od toga da li je OPS postigao ili nije postigao podsticajni cilj za gubitke električne energije, utvrđen od strane RUE;

2 Uvod

Proces periodične revizije, koji je RUE sproveo 2013. godine, utvrdio je maksimalno dozvoljene prihode Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT) za petogodišnji period do 2017. godine. U skladu sa Pravilom o određivanju cena Operatora prenosnog sistema i tržišta, u svakoj od pet “relevantnih godina”, u periodu između 2013. i 2017. godine, RUE će sprovesti proces “redovnog usklađivanja”. Ovaj proces se razlikuje od periodične revizije po tome što proces redovnog usklađivanja ne obuhvata detaljnu analizu investicionih planova i troškova poslovanja i održavanja. Umesto toga, redovno usklađivanje koristi rezultate dobijene u procesu periodične revizije i koriguje MAR tako da odražava troškove koji su predviđeni prilikom periodične revizije i trenutne troškove koje su imao licenci realizovali iz razloga koji nisu pod kontrolom imao licence. Tokom procesa redovnog usklađivanja za KOSTT, RUE će:

1. Indeksirati dozvoljene troškove poslovanja i održavanja za sve imaoce licence sa faktorom efikasnosti, utvrđenim tokom procesa periodične revizije i godišnjom inflacijom, utvrđenom na osnovu Harmonizovanog indeksa potrošačkih cena (HICP) – za sve jedinice u Evrozoni;
2. Odrediti dozvoljene troškove gubitaka (LSSct) za Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT) i ažurirati iste tako da obuhvate razliku između dozvoljenih i realizovanih troškova gubitaka za prethodni regulatorni period, koji su mogli nastati kao rezultat promena u troškovima kupovine energije na veliko ili promena u tokovima električne energije u prenosnom sistemu;
3. Ažurirati MAR KOSTT-a tako da odražava prihode ostvarene iz kompenzacionog mehanizma između OST;
4. Ažurirati MAR KOSTT-a tako da odražava razliku između dozvoljenih i realizovanih regulisanih prihoda u prethodnoj relevantnoj godini (t-1);

3 Struktura ovog dokumenta

Ovaj konsultativni izveštaj je organizovan na sledeći način:

- Odeljak 4 prikazuje energetske bilans pretpostavljen od strane RUE za treću relevantnu godinu;
- Odeljak 5 preispituje prijavu KOSTT-a za MAR i pruža predlog RUE za MAR KOSTT-a;
- Odeljak 6 pruža kratak pregled predloga RUE.

4 Energetski bilans

Energetski bilans koji se koristio za izračunavanje prosečnih troškova na veliko poziva se uglavnom na zvanični energetske bilans usvojen od strane Ministarstva ekonomskog razvoja za 2015. godinu.¹ Bilans koji se koristio za izračunavanje WHPC-a izrađen je korišćenjem pristupa odozdo prema gore sa nivoima izvoza koji su se koristili kao faktor uravnoteženja između ponude i potražnje u zemlji:

¹<http://bit.ly/17YNZn3>

- Bilans polazi od predviđenog nivoa prodaje Javnog snabdevača električnom energijom u njegovoj prijavi; za razliku drugih prilika, kada se RUE pozivao na bilans MER-a za predviđanje prodaje, RUE je ovaj put uzeo kao referencu predviđanje KEDS-a jer je bilans MER-a predvideo rast prodaje na nivou od 17,9% za koji RUE smatra da je preoptimističan;
- Nivo gubitaka odobren od strane RUE izračunat je tako što je potražnji na nivou distribucije pridodata proizvodnja priključena na distribuciju;
- Ukupna potražnja na nivou distribucije plus potražnja na nivou prenosa upoređuje se sa predviđanjem neto domaće proizvodnje i uvozom u energetsom bilansu. Razlika se pokriva izvozom.

Energetski bilans koji se koristio za izračunavanje WHPC-a dat je u nastavku:

Tabela 2 Energetski bilans koji se koristio za izračunavanje troškova kupovine energije na veliko Javnog snabdevača električnom energijom

Energetski bilans		RTE8 Dozvolj.	RTE8 Vanred.	RTE8 Realizov.	RTE9 Predlož.
Proizvodnja KEK		5,525.0	5,098.1	4,858.0	5,570.9
Kosovo A	GWh	1,929.0	1,502.1	1,508.9	1,755.6
Kosovo B	GWh	3,595.95	3,595.95	3,349.07	3,864.81
Kogeneracija	GWh				-49.49
Ostala proizvodnja priključena na prenos HE Gazivode	GWh	82.0	82.0	101.5	84.0
Potražnja priključena na prenos		617.1	617.1	622.9	723.6
Potrošnja Feronikla	GWh	526.7	526.7	537.0	632.0
Trepča	GWh	27.1	27.1	85.9	25.9
Šarcem	GWh	63.3	63.3		65.8
Ostala potrošnja na nivou prenosa		283.1	283.1	227.7	272.1
Potrošnja rudnika	GWh	138.0	138.0	112.3	138.0
Kosovo A – snabdevanje iz prenosa	GWh	53.2	53.2	76.5	42.2
Kosovo B – snabdevanje iz prenosa	GWh	91.9	91.9	39.0	91.9
Gubici u prenosu	%	1.8%	1.8%	1.8%	1.8%
	GWh	109.0	107.0	108.8	110.9
Energija koja ulazi u prenosni sistem		6,057.2	5,942.7	5,916.4	6,162.9
Izvoz	GWh	599.0	486.5	451.9	638.3
Ukupna proizvodnja	GWh	5,607.0	5,180.1	4,959.5	5,654.9
Uvoz	GWh	450.3	762.7	867.5	508.0
Potrebna energija na nivou prenosa	GWh	1,608.2	1,493.7	1,411.4	1,744.9
Potrebna energija na nivou distribucije	GWh	4,449.1	4,449.1	4,504.9	4,418.0

Proizvodnja u distribuciji					
Proizvodnja priključena na distribuciju	GWh	46.3	46.3	49.9	46.6
Wind Power a.d.	GWh				
Potrošnja u distribuciji					
	GWh	4,495.4	4,495.4	4,554.8	4,464.6
Gubici u distribuciji i nefakturisana energija					
Tehnički i komercijalni gubici	%	25.6%	25.6%	31.11%	23.13%
	GWh	1,098.2	1,098.2	1,346.2	979.0
Nefakturisane isporuke	%	4.69%	4.69%	4.99%	5.21%
	GWh	211.0	211.0	227.3	232.5
Ukupni gubici	GWh	1,309.2	1,309.2	1,573.5	1,211.4
Prodaja krajnjim potrošačima	GWh	3,186.2	3,186.2	2,981.3	3,253.1

4.1 Dozvoljeni gubici u prenosu

KOSTT nije prijavio nivo gubitaka realizovanih tokom druge relevantne godine u procentima. Odlučeno je da dozvoljeni nivo gubitaka u prenosu iznosi 1,8%, onako kako je utvrđeno u procesu periodične revizije.

4.2 Dozvoljeni gubici u distribuciji

Cilj za gubitak u distribuciji izračunat je oduzimanjem 2,5% (procentnih poena) od cilja za gubitak u distribuciji koji je primenjen za tehničke i komercijalne gubitke, utvrđenog u okviru revizije RTE8. Cilj za gubitak je smanjen u skladu sa Odlukom 399² Odbora RUE, kojom su utvrđeni regulatorni parametri i podsticajni inputi za regulatorni period i reviziju RTE6. Prethodno dozvoljeni cilj od 25,6% (ne uključujući nefakturisane isporuke) je sada smanjen na 23,1%.

5 Maksimalno dozvoljeni prihodi Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT)

Maksimalno dozvoljeni prihodi Operatora sistema, prenosa i tržišta (KOSTT) utvrđeni su prilikom periodičnih revizija za sve relevantne godine regulatornog perioda u skladu sa Pravilom o određivanju cena KOSTT-a. RUE koristi podatke o dozvoljenim troškovima poslovanja i održavanja i kapitalnim investicijama odobrenim tokom procesa periodične revizije i ažurira iste tako da odražavaju, između ostalog, i dozvoljenu inflaciju.

Prilikom svakog redovnog usklađivanja, MAR KOSTT-a se preračunava prema sledećoj formuli (Aneks 1 stav 2 Pravila o određivanju cena KOSTT-a):

$$MAR_t = OPMC_t + DEPC_t + RTNC_t + ASVC_t + LSSC_t + LICC_t - ITCR_t + KREV_t$$

Gde su:

MAR_t maksimalno dozvoljeni prihodi u relevantnoj godini t

² http://ero-ks.org/Vendimet/Shqip/2012/V_399_2012.pdf

<i>OPMC_t</i>	<i>troškovi poslovanja i održavanja u relevantnoj godini t</i>
<i>DEPC_t</i>	<i>dozvoljena amortizacija u relevantnoj godini t</i>
<i>RTNC_t</i>	<i>dozvoljeni povrat troškova kapitala u relevantnoj godini t</i>
<i>ASVC_t</i>	<i>dozvoljeni troškovi za pomoćne usluge u relevantnoj godini t</i>
<i>LSSC_t</i>	<i>dozvoljeni troškovi gubitaka u relevantnoj godini t</i>
<i>LICC_t</i>	<i>troškovi naknade za licencu u relevantnoj godini t</i>
<i>ITCR_t</i>	<i>neto prihodi OPS/OT iz kompenzacionog mehanizma između OPS-a u relevantnoj godini t</i>
<i>KREVC_t</i>	<i>korekcionni faktor prihoda u relevantnoj godini t</i>

Obračun svake od ovih komponenti MAR-a dat je u nastavku teksta.

5.1 Dozvoljeni troškovi poslovanja i održavanja (OPMC_t)

Dozvoljeni troškovi poslovanja i održavanja utvrđuju se prilikom svakog redovnog usklađivanja na osnovu sledeće formule (Aneks 1 stav 2.1 Pravila o cenama KOSTT-a):

$$OPMC_t = OPMC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - E_t) * (1 - P_t)$$

Gde su

<i>OPMC_t</i>	<i>dozvoljeni troškovi poslovanja i održavanja u relevantnoj godini t</i>
<i>OPMC_{t-1}</i>	<i>dozvoljeni troškovi poslovanja i održavanja u relevantnoj godini t-1, osim relevantne godine 1, gde se koristi vrednost koju je regulator utvrdio prilikom poslednje periodične revizije</i>
<i>CPI_{t-1}</i>	<i>realizovana vrednost inflacije u relevantnoj godini t-1, izmerena korišćenjem „Harmonizovanog indeksa potrošačkih cena (HICP) – sve jedinice u Evrozoni“ objavljenog od strane Eurostata ili neka druga procena inflacije za koju regulator utvrdi da je najbolja mera za razliku u troškovima poslovanja i održavanja tokom vremena i koja je dozvoljena u periodičnoj reviziji</i>
<i>E_t</i>	<i>faktor efikasnosti u relevantnoj godini t, koji se određuje prilikom periodičnih revizija</i>
<i>P_t</i>	<i>faktor profilisanja u relevantnoj godini t, koji se određuje prilikom periodičnih revizija</i>

Gore navedena formula pretpostavlja da će RUE profilisati³ dozvoljenu vrednost OPMCT-a tokom procesa periodične revizije. Pošto OPMCT nije profilisan, dozvoljeni troškovi poslovanja i održavanja za drugu relevantnu godinu izračunati su kao zbir iznosa koji je RUE odobrio u Zbirnom modelu pomnožen sa stopom inflacije plus dozvoljeni troškovi poslovanja i održavanja za treću relevantnu godinu. RUE je nastavio da primenjuje faktor efikasnosti utvrđen u periodičnim revizijama od 4% godišnje i stopu inflacije prema Eurostatu koja iznosi 0,43%⁴, izračunatu na osnovu Harmonizovanog indeksa potrošačkih cena za sve jedinice u Evrozoni.

RUE je izračunao dozvoljenu vrednost OPMCT-a KOSTT-a za drugu relevantnu godinu prema sledećoj formuli:

$$\text{OPMC} = \text{OPMC}_{t-1} * (\text{CPI}_{t-1}) * (1 - E_t) + \text{OPMC}_t$$

Dozvoljeni nivo OPMCT-a je 6,9 miliona €.

5.2 Dozvoljena amortizacija (DEPCt)

Dozvoljena amortizacija se određuje prilikom svakog redovnog usklađivanja na osnovu sledeće formule (Aneks 1 stav 2.2 Pravila o određivanju cena KOSTT-a):

$$\text{DEPC}_t = \text{DEPC}_{t-1} * (1 + \text{CPI}_{t-1}) * (1 - P_t)$$

Gde su

<i>DEPC_t</i>	<i>druga dozvoljena amortizacija u relevantnoj godini t, koja se umanjuje tako da bude konstantna tokom regulatornog perioda</i>
<i>DEPC_{t-1}</i>	<i>dozvoljena amortizacija u relevantnoj godini t-1, osim relevantne godine 1, gde će se koristiti vrednost koju utvrdi regulator prilikom poslednje periodične revizije, koja se umanjuje tako da bude konstantna tokom regulatornog perioda</i>
<i>CPI_{t-1}</i>	<i>realizovana vrednost inflacije u relevantnoj godini t-1, izmerena korišćenjem "Harmonizovanog indeksa potrošačkih cena (HICP) – sve jedinice za Eurozonu", objavljenih od strane Eurostata</i>
<i>P_t</i>	<i>faktor profilisanja u relevantnoj godini t, koji se određuje prilikom periodičnih revizija</i>

Ova formula, onako kako je utvrđena u Pravilu o određivanju cena, ponovo pretpostavlja da je dozvoljena vrednost amortizacije profilisana tokom regulatornog perioda. Pošto tokom procesa periodične revizije nije primenjen faktor profilisanja, primena formule onako kako je propisana u Pravilu o određivanju cena ne bi bila u skladu sa dozvoljenim vrednostima DEPCt za treću relevantnu godinu. Iz tog razloga, RUE je usvojio sledeću formulu:

³ RUE može da primeni faktor profilisanja u cilju da svede na minimum značajne razlike između poslednje godine tekućeg regulatornog perioda i prve godine narednog regulatornog perioda.

⁴ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=prc_hicp_manr&lang=en

$$DEPC = DEPC_{t-1} * (CPI_{t-1}) + DEPC_t$$

Dozvoljeni troškovi amortizacije za treću relevantnu godinu iznose 6,2 miliona €.

5.3 Dozvoljeni povrat na kapital (RTNC_t)

Indeksiranje komponente dozvoljenog povrata na kapital sa inflacijom izračunato je na osnovu sledeće formule (Aneks 1 stav 2.3 Pravila o određivanju cena KOSTT-a):

$$RTNC_t = RTNC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t)$$

Gde su

$RTNC_t$	<i>dozvoljeni povrat na kapital u relevantnoj godini t, koji se umanjuje tako da bude konstantan tokom regulatornog perioda</i>
$RTNC_{t-1}$	<i>dozvoljeni povrat na kapital u relevantnoj godini t-1, osim relevantne godine 1, gde će se koristiti vrednost koju odredi regulator prilikom poslednje periodične revizije, a koja se umanjuje tako da bude konstantna tokom regulatornog perioda</i>
CPI_{t-1}	<i>realizovana vrednost inflacije u relevantnoj godini t-1, izmerena korišćenjem "Harmonizovanog indeksa potrošačkih cena (HICP) – sve jedinice za Evrozonu", objavljenog od strane Eurostata</i>
P_t	<i>faktor profilisanja u relevantnoj godini t, koji se određuje prilikom periodičnih revizija</i>

Isto kao prilikom izračunavanja komponenti OPM_t i DEP_t, RUE nije profilisao dozvoljeni povrat na kapital prilikom periodične revizije. Gore navedena formula pretpostavlja da komponenta dozvoljenog povrata nije profilisana i stoga njena striktna primena dovodi do situacije u kojoj KOSTT ne dobija potpun dozvoljeni povrat. Iz tog razloga, ova komponenta je izračunata prema sledećoj formuli:

$$RTNC = RTNC_{t-1} * (CPI_{t-1}) + (RTNC_t)$$

Dozvoljeni povrat na kapital za KOSTT za treću relevantnu godinu iznosi 2,7 miliona €.

5.4 Dozvoljeni troškovi pomoćnih usluga (ASV_t)

Počev od aprila 2015. godine, KOSTT očekuje da zaključi ugovore o pružanju sekundarnih i tercijarnih rezervi. Pružanje ovih rezervi je obaveza za učlanjenje u Evropsku mrežu operatora prenosnih sistema električne energije (ENTSO-E), kojoj se KOSTT sada pridružio. Detalji o različitim vrstama potraživanja rezervi mogu se preuzeti na sajtovima ENTSO-E ili KOSTT.

Ovi ugovori će imati dva zaduženja. Prva je naknada za raspoloživost, ekvivalentna sa naknadom za kapacitet za proizvođače, koji plaćaju naknadu pružaocu za troškove održavanja dovoljnog raspoloživog kapaciteta za zadovoljenje potražnje za rezervom. Druga je naknada za korišćenje, koja se plaća kada su rezerve stvarno potraživane od Kosova. Ovo je zapravo marginalna cena na

energetskom tržištu u relevantnom periodu, koji predstavlja troškove kupovine dodatne energije za kompenzovanje manjkova. Naknade za raspoloživost i korišćenje su povezane – u satima vršnog opterećenja cena na energetskom tržištu, a samim tim i naknada za korišćenje, će biti veće. Ovi veći prihodi koji se očekuju od naknade za korišćenje znače da naknada za raspoloživost koju potražuje pružalac može da bude niža, ali im ipak omogućava da pokriju svoje troškove u celosti.

Naknada za raspoloživost će se uključiti u naknade za korišćenje prenosnog sistema (TUOS) i iz tog razloga, troškovi naknada za raspoloživost će činiti sastavni deo MAR-a KOSTT-a. Neophodno je da se ovi troškovi socijalizuju zato što predstavljaju troškove osiguranja da će rezerve biti na raspolaganju kada budu potrebne – što je društveno korisno.

Troškovi korišćenja rezervi (naknada za korišćenje) pokrivaće se preko balansnog tržišta. Kada je, na primer, jedan proizvođač u kvaru (proizvodi manje nego što je nominovano), KOSTT može da koristi ugovorene rezerve za kompenzaciju nastalog manjka u snabdevanju. Da bi to uradio mora da plaća naknadu za korišćenje. Troškovi ove naknade će naplatiti od proizvođača koji je prouzrokovao debalans. Ovo pruža podsticaj za učesnike da budu u ravnoteži. Prema tome, ovi troškovi nisu deo MAR-a KOSTT-a zato što se ne pokrivaju naknadama TUOS, već su alocirani, u trenutku kada se realizuju, stranci koja stvori potrebu za korišćenjem rezervi.

KOSTT je izneo procene za naknade za raspoloživost povezane sa kupovinom sekundarnih i tercijarnih rezervi. RUE je iste preispitao i korigovao na sledeći način.

- KOSTT je procenio naknade na mesečnom nivou. Zatim ih je sabrao i pomnožio dobijeni rezultat sa 0,75 kako bi izvršio usklađivanje za očekivani početak ugovora negde kasnije u toku godine. Međutim, ovo smanjuje uticaj neugovaranja od januara do marta jer je potraživanje rezervi veće u ovim mesecima (zbog veće potražnje). Umesto toga, RUE je odbio procenjene troškove rezervi u januaru, februaru i martu kako bi dobio ukupne troškove koji će se pokriti naknadama TUOS.
- KOSTT je pretpostavio da će tercijarne rezerve biti potrebne samo u satima vršnog opterećenja, ali je primenio naknadu za raspoloživost koja je primenljiva u svim satima kako bi izračunao troškove ovih rezervi. Kako je već navedeno, cene na energetskom tržištu, a samim tim i naknada za korišćenje biće veće u satima špica dok će odgovarajuća naknada za raspoloživost će biti manja. RUE je ovo korigovao preračunavanjem troškova rezervi pretpostavljajući naknadu za raspoloživost koja je u skladu sa ugovorima za sate vršnog opterećenja.

Efekti ovih usklađivanja su da se procenjeni troškovi ugovora o rezervama koji će se uvrstiti u MAR KOSTT-a smanje sa prvobitnog predloga od 5,45 miliona € na 3,86 miliona €.

5.5 Dozvoljeni troškovi gubitaka (LSSCt)

Dozvoljeni troškovi gubitaka za OPS su izračunati korišćenjem cilja za dozvoljeni gubitak u okviru RTE8, uz korišćenje sledeće formule (Aneks 1 stav 2.4 Pravila o određivanju cena KOSTT-a):

$$LSSC_t = LSSA_t * REUE_t * WHEA_t + (LSSCa_{t-1} - LSSCf_{t-1}) * (1 + I_t) + (LSSCa_{t-1} - LSAC_{t-1}) * LSSF_t$$

Gde su

$LSSC_t$	<i>dozvoljeni troškovi gubitaka u relevantnoj godini t</i>
$LSSA_t$	<i>dozvoljeni gubici koji su prikazani kao procenat energije koja ulazi u prenosni sistem u relevantnoj godini t</i>
$REUE_t$	<i>energetske jedinice (MWh) koje ulaze u prenosni sistem u relevantnoj godini t</i>
$WHEA_t$	<i>prosečni troškovi energije na veliko (€/MWh) utvrđeni korišćenjem dozvoljenih troškova na veliko za JSEE u relevantnoj godini t</i>
$LSSCa_{t-1}$	<i>realizovani troškovi dozvoljenih gubitaka u relevantnoj godini t-1, (izračunati korišćenjem dozvoljenih gubitaka)</i>
$LSSCf_{t-1}$	<i>predviđeni troškovi gubitaka u relevantnoj godini t-1, (izračunati korišćenjem dozvoljenih gubitaka)</i>
I_t	<i>kamatna stopa za relevantnu godinu t, koja se izračunava na osnovu EURIBOR-a plus 5%, gde S predstavlja vrednost koju je RUE utvrdio prilikom periodičnih revizija i koja održava premiju koju plaća imalac licence na kratkoročne kredite</i>
$LSAC_{t-1}$	<i>troškovi gubitaka koje je OPS realizovao prilikom kupovine energije od JSEE, kao nadoknada za energiju izgublenu u prenosnom sistemu (ne izračunava se korišćenjem dozvoljenih gubitaka) u relevantnoj godini t-1</i>
$LSSF_t$	<i>faktor raspodele gubitaka u relevantnoj godini t, koji se određuje prilikom periodičnih revizija.</i>

Kamatna stopa koja se koristila za izračunavanje naknade između realizovanih i dozvoljenih troškova u prethodnoj relevantnoj godini izračunata je korišćenjem S-faktora koji je RUE odredio prilikom periodične revizije (15,0%) plus trenutna jednogodišnja stopa EURIBOR (0,25%⁵). Stoga se za kamatnu stopu koja se koristi za usklađivanje određuje da iznosi 15,25%.

Prva komponenta formule $LSSC_t$ ($LSSA_t * REUE_t * WHEA_t$) izračunata je kao proizvod dozvoljenog nivoa gubitaka (1,8%) pomnožen sa jedinicama energije koje ulaze u prenosni sistem (6162,9 GWh) i predviđenim ponderisanim prosekom troškova kupovine energije od 28,2 €/MWh. Trenutni troškovi gubitaka ($LSSCa_{t-1}$) uz korišćenje procenta gubitka dozvoljenog od strane RUE i $WHEA$ dozvoljenog od strane RUE iznosi 2,9 miliona €, dok stvarna vrednost odobrena od strane RUE ($LSSCf_{t-1}$) za MAR u relevantnoj godini 1 iznosi 3,0 miliona €. Razlika između $LSSCa_{t-1}$ i $LSSCf_{t-1}$ je vraćena KOSTT-u sa kamatom. Prilikom ponovnog određivanja dozvoljenih gubitaka za drugu relevantnu godinu ($LSSC_t$), RUE je takođe dodao razliku između $LSSCa_{t-1}$ i $LSAC_{t-1}$. Iz tog razloga, konačna dozvoljena vrednost za OPS za drugu relevantnu godinu iznosi 3,0 miliona €.

⁵Stopa Euribor za 19. februar 2015. g. <http://www.euribor-rates.eu/euribor-rate-12-months.asp>

5.6 Dozvoljeni prihodi za mehanizam kompenzacije između OPS-a (ITCRt)

Za mehanizam kompenzacije između OPS-a nisu odbijeni nikakvi prihodi u skladu sa očekivanim prihodima u okviru ovog mehanizma za drugu relevantnu godinu.

5.7 KREVT

Razlika između maksimalno dozvoljenih prihoda (MAR) odobrenih od strane RUE za drugu relevantnu godinu i ostvarenih regulisanih prihoda koje je KOSTT prikupio u istom periodu, izračunata je prema sledećoj formuli (Aneks 1 stav 2.5 Pravila o određivanju cena OPS/OT):

$$KREV_t = (MAR_{t-1} - ARR_{t-1}) * (1 + I_t)$$

Gde su

ARR_{t-1} ostvareni regulisani prihodi u relevantnoj godini t-1

MAR_{t-1} maksimalno dozvoljeni prihodi za relevantnu godinu t-1

I_t kamatna stopa za relevantnu godinu t, koja se izračunava na osnovu EURIBOR-a plus 5%, gde S predstavlja vrednost koju RUE utvrdio prilikom periodičnih revizija a koja odražava premiju koju plaća imalac licence na kratkoročne kredite

Razlika između MAR-a koji je odobrio RUE od 20,2 miliona € i ARR-a koje je prikupio KOSTT od 18,8 miliona € vraćena je u MAR KOSTT-a sa kamatom.

6 Kratak pregled MAR-a KOSTT-a

Ukupan nivo MAR-a KOSTT-a za drugu relevantnu godinu iznosi 25,9 miliona €, kao što je rezimirano u tabeli koja sledi.

Tabela 3 Kratak pregled predloga MAR-a KOSTT-a za 3. relevantnu godinu

KOSTT MAR		RTE8 Dozvolj.	RTE8 Vanred.	RTE9 Predlož.
Parametri indeksiranja				
Faktor efikasnosti	%	4.00%	4.00%	4.00%
Faktor profilisanja		0.00	0.00	0.00
HICP	%	0.70%	0.70%	0.97%
Euribor	%	0.58%	0.58%	0.25%
S-faktor	%	15.00%	15.00%	15.00%
It	%	15.58%	15.58%	15.25%
Troškovi poslovanja i održavanja (OPMct)				

$$OPMC_t = OPMC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - E_t) * (1 - P_t) \quad \text{€m} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 7.1 & 7.1 & 6.9 \\ \hline \end{array}$$

Dozvoljena amortizacija (DEPCt)

$$DEPC_t = DEPC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t) \quad \text{€m} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 6.6 & 6.6 & 7.0 \\ \hline \end{array}$$

Dozvoljeni povrat na kapital (RTNCt)

$$RTNC_t = RTNC_{t-1} * (1 + CPI_{t-1}) * (1 - P_t) \quad \text{€m} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 3.3 & 3.3 & 3.6 \\ \hline \end{array}$$

Pomoćne usluge

$$\text{Pomoćne usluge} \quad \text{€m} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline & & 3.9 \\ \hline \end{array}$$

Dozvoljeni gubici (LSSCt)

Dozvoljeni gubici

$$LSSAt \quad \% \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 1.8\% & 1.8\% & 1.8\% \\ \hline \end{array}$$

$$REUEt \quad \text{GWh} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 6,057.2 & 5,942.7 & 6,162.9 \\ \hline \end{array}$$

$$WHEAt \quad \text{€/MWh} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 27.3 & 29.5 & 28.2 \\ \hline \end{array}$$

$$LSSCat-1 \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline & & \\ \hline \end{array}$$

$$LSSCft-1 \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 3.0 & & 3.0 \\ \hline \end{array}$$

$$LSACt-1 \quad \text{€m} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline & & \\ \hline \end{array}$$

$$LSSCt \quad \text{€m} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 3.3 & 3.5 & 3.0 \\ \hline \end{array}$$

Nagrada za postizanje cilja za gubitke

KREV

$$\text{€m} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline -0.2 & -0.2 & 1.5 \\ \hline \end{array}$$

KOSTT MAR

$$\text{Usklađivanje} \quad \text{€m} \quad \begin{array}{|c|c|c|} \hline 20.2 & 20.4 & 25.8 \\ \hline \end{array}$$